

Vragen aan de Fontein

STERVEN EN DAN....? (3a)

In het derde artikel over het onderwerp 'sterven en dan' zijn we toe aan het (voorlopig) beantwoorden de derde vraag:

Vraag:

Waar verbleef de Here Jezus tussen Zijn sterven en Zijn opstanding?

Antwoord :

In de periode dat ik predikant was, preekte ik vrijwel iedere zondag. Was het niet in eigen gemeente, dan wel in andere gemeenten. Nu ik om medische redenen niet meer achter het (s)preekgestoelte kan staan, zit ik iedere zondag onder het gehoor van een collega. Dat is boeiend en leerzaam. Nu pas valt het me op, dat weinig gepreekt wordt over o.m.:

1. *Controversiële onderwerpen.* Ik doel daarmee op onderwerpen die gevoelig liggen in de gemeente. Ik noem zo maar een paar willekeurige hot items: homofilie; ongehuwd samenwonen; geld; euthanasie; crematie, positie van de vrouw in de gemeente enz.. Ik ben er overigens van overtuigd, dat Gods onfeilbaar Woord ook over deze gevoelige kwesties ons iets te leren heeft.

2. *Moeilijke teksten.* Ik doel op Bijbelteksten of Bijbelgedeelten waar we eigenlijk geen kant mee op kunnen, omdat de uitleg zo ontzettend ingewikkeld is, of ingewikkeld lijkt.

Toen de zuster mij bovengenoemde vraag mailde, heb ik teruggemailed, dat ik mijn tanden in het onderwerp zou zetten. Wel, ik heb me behoorlijk vastgebeten in deze moeilijke materie en ben daarbij ook gestoten op een paar 'moeilijke' teksten, waar ik overigens door de jaren heen ook nog nooit over heb gepreekt. Ik besef, dat ik het U niet zo gemakkelijk maak met deze artikelen, maar ik hoop, dat het U zal aanzetten tot het nauwkeurig lezen van Gods Woord en dat het vervolgens zal leiden tot een diepere relatie met onze Heiland.

Wanneer iemand overlijdt, wordt zijn/haar lichaam in het graf achtergelaten, maar waar gaat de ziel naar toe? 'In Abrahams schoot' (Lu 16:19-31), zeggen we, of naar het hemels paradijs (Lu 23:43; 2Co 12:4). Welke naam we er ook aan geven, we zijn bij de Here Jezus (Fil 1:23), maar verkeren wel in een 'tussentoestand', want daar wachten we op de 'opstanding van ons lichaam', prachtig omschreven door Paulus in 1Co 15.

Maar waar was de Here Jezus tussen Zijn overlijden en Zijn opstanding?

Van twee dingen zijn we zeker:

* Toen de Here Jezus overleden was, werd Hij in een graf gelegd (Mt 27:59).

* Na drie dagen stond Hij op uit de dood (Mt 28:6)

Wat er echter tussen die twee historische feiten plaats vond, daarover lopen de meningen uiteen. Ik besef terdege, dat, voor welke opinie ik op grond van Gods Woord ik ook meen te moeten kiezen, ik op lange tenen zal trappen. Houd Uw Bijbel bij de hand!!

A. Het meest populaire antwoord op de gestelde vraag is als volgt:

Na Zijn overlijden daalde de Here Jezus af naar het dodenrijk ('hades'). Hij brengt daar drie dagen door (Mt 12:40; Ef 4:9vv; Nu 16:33). Daar preekte Hij tegen 'de geesten in de gevangenis' (1Pe 3:18-20). Met die geesten bedoelt de apostel ws de zielen van hen die in de vorige eeuwen zijn overleden. Tot die tijd schijnt de hades verdeeld te zijn in twee afdelingen, die door een diepe kloof van elkaar gescheiden zijn (Lu 16:19-31). In het ene gebied vertoeven de zielen van de ongelovigen in zeer ongemakkelijke omstandigheden, en in de andere afdeling (ook wel 'schoot van Abraham' genoemd) de zielen van de gelovigen. Nu proclameert de Here Jezus na Zijn overlijden in deze 'gevangenis', het dodenrijk, Zijn overwinning over dood, hel, satan en zondemacht (Ef 4:8-10; 1Pe 3:19). Voor de ongelovigen in het dodenrijk betekende dat, dat er voor hen geen enkele hoop meer was, maar voor de gelovigen van alle eeuwen zal deze boodschap reden geweest zijn tot grote blijdschap en gejuich. Na Zijn overwinning geproclameerd te hebben, voert de Here Jezus de zielen van de gelovigen met Zich mee naar de hemel (of paradijs) (Ef 4:8; Ps 16:10; Hnd 2:27). Vanaf dat moment zijn alle gestorven gelovigen in het Paradijs, d.w.z. 'bij Hem wat verreweg het beste is' (Fil 1:23). Uiteraard verschillen de aanhangers van deze theorie hier en daar op details. De vraag is echter, of deze theorie die door de meeste Pinkstergelovigen wordt onderschreven, juist is.

B. De Rooms Katholieke broeders en zusters geloven, dat als iemand overlijdt er vier opties zijn. Naast de hemel en de hel kan men ook in het vagevuur (*purgatorium*) terecht komen, waar men gezuiverd moet worden alle verkeerde dingen voor men in aanmerking komt voor de hemel. Tenslotte bestaat er volgens de R.K. leer ook nog een afdeling in het dodenrijk waar de ongedoopte kinderen verblijven (*limbus infantrium*). Volgens de officiële leer van deze kerk komen enkel zij die onmiddellijk na de kinderdoop overlijden, òf diegenen die bijzondere goede werken hebben verricht of diepgaande boete hebben gedaan, in aanmerking om dadelijk na hun overlijden naar de hemel te gaan. Omdat officieel de Rooms-Katholieke Kerk zich beschouwt als de enig zaligmakende kerk, gaan allen die niet tot die kerk behoren verloren. Uiteraard besef ik, dat veel RK-gelovigen deze leer niet meer onderschrijven, maar naar ik weet, is deze stellingname nooit officieel herroepen. Bladerend in de '*Institutie*' van Calvijn, lees ik de volgende woorden: '*Het vagevuur (.....) is een verdichtsel van de duivel, buiten Gods Woord door stoutmoedige lichtvaardigheid uitgedacht. Het verrijdt het Kruis van Christus. Het doet de barmhartigheid Gods smaad aan. Het brengt ons geloof aan het wankelen en stoot het om.*' (Hfdst. 5, punt 5).

De Rooms Katholieke broeders en zusters geloven, dat de Here Jezus na Zijn overlijden naar die plaats toe ging waar de gelovigen van het Oude Testament vertoefden, om de gelovigen van het OT vandaar in zegepraal mee te nemen naar de hemel. De vraag is, of deze leer juist is.

C. In veel Protestantse Kerken wordt iedere zondag vanaf de kansel de 'Apostolische Geloofsbelijdenis' voorgelezen en iedere keer hoort men de woorden '*Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle*'.

Ik heb mij van jongs af aan afgevraagd, wat dat 'nedergedaald ter helle' nu eigenlijk inhield. In de 'Belijdenis van Nicea' is enkel sprake van 'begraven', maar waar staat dan in de Bijbel, dat de Here Jezus in de hel is geweest?

De kerkvader Luther ging van de veronderstelling uit, dat de Here Jezus letterlijk naar de hel was afgedaald om dat Zijn overwinning over dood en zonde te verkondigen aan duivelse machten en verloren zielen. Ik weet het niet zeker, maar ik denk, dat de aanleiding daartoe de teksten Ef 4:9 en 1Pe 3:19 aanleiding hebben gegeven. Immers in de 2^e eeuw na Chr. schrijft Marcion al, dat de Here Jezus naar de onderwereld ging om daar de ongelovigen en de heidenen tot bekering te brengen, een gedachte die ook werd aangehangen door de kerkvader Origenes en later ook nog door Melanchton, de vriend van Luther. De gedachte, dat ongelovigen na hun dood nog een soort herkansing krijgen, leeft zelfs nog voort in onze dagen.

Calvijn verwierp de gedachte, dat de Here Jezus na Zijn dood naar de hel is afgedaald. Niet, omdat de hel niet zou bestaan, zoals zoveel mensen vandaag aan de dag denken, maar omdat de Bijbel geen aanleiding geeft tot deze gedachte. De Gereformeerde theologie heeft ook tijden geworsteld met de woorden ‘nedergedaald ter helle’. In de Heidelbergse Catechismus wordt in Zondag 16, vraag 44 aandacht besteed aan deze woorden evenals in het Avondmaalsformulier, en in navolging van Calvijn is de uitleg van de woorden ‘nedergedaald ter helle’, dat de Here Jezus ‘onuitsprekelijke angst, smarten, verschrikking en helse kwelling’ zowel aan het Kruis als daarvoor heeft doorstaan. Uiteraard zijn die woorden heel vertroostend en wij mogen nooit onderschatten wat de Here Jezus voor ons geleden heeft aan het Kruis. Begrijp me goed. Wie mij kent, weet, dat ik niets en dan niets van het verzoenend werk van Jezus Christus af doe, maar de Catechismus geeft in Zondag 16 op de vraag naar de betekenis van ‘nedergedaald ter helle’, ontegenzeggelijk wel een heel pastoraal, maar daarom nog geen direct antwoord.

Maar nòg blijft de vraag hangen, waar de Here Jezus verbleef tussen dood en opstanding, tussen Golgotha en de hof van Jozef van Arimathea. Daartoe moeten we de verzen Ef 4:9 en 1Pe 3:19 heel zorgvuldig lezen. Graag besteed ik de volgende keer daar een nieuw artikel aan.

De Here zegene U.

Br. Kees van der Bijl (kvdbijl@gmail.com)